JURNALISM ŞI ŞTIINŢE ALE COMUNICĂRII

MASS-MEDIA ŞI EDUCAŢIA PENTRU SOCIETATE: INFORMARE, OPORTUNITĂŢI ŞI PRACTICI POZITIVE

Nicoleta BOTNARU,

studentă, anul III, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării,
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 659.3 E-mail: j221botnatunicoleta@gmail.com

Expunerea zilnică la un flux informațional constant, contribuie în mod selectiv, la îmbogățirea culturii generale, la aprofundarea educației și la structurarea unor perspective relevante pentru evoluția noastră personală și profesională. Pe de o parte, mass-media își îndeplinește funcția educativă, oferind cetățenilor acces la informație, stimulând analiza critică și facilitând formarea unor opinii fundamentate și echilibrate. Pe de altă parte, aceasta reprezintă și o platformă de promovare a învățării continue. Ideea precum că unele informații din presă conturează cultura generală este confirmată și de către definiția funcției educative propuse de către UNESCO, care presupune colectarea și difuzarea informaţiilor necesare formării culturii generale a indivizilor [2, p.110-111].

Presa contemporană își exercită funcțiile fundamentale: de informare, de socializare, educare și divertisment – prin intermediul diverselor produse mediatice, indiferent de canalul de difuzare: presă scrisă, radio, televiziune sau platforme online. Fiecare mijloc de informare și produs media contribuie, într-o măsură mai mare sau mai mică, la îndeplinirea acestor misiuni, în funcție de specificul sursei și de modalitatea de prezentare a conținutului. Contribuția mass-mediei la educarea și dezvoltarea comunităților era răspândită încă în anii 1960, chiar dacă în prezent unii autori susțin că aceasta „și-a cedat locul unei reflecții asupra inegalității de acces la informație și comunicare, care întărește alte inegalități în creștere în țările în curs de dezvoltare” [1, p. 67].

La nivel național, jurnalismul educativ, de asemenea, are un aport în informarea, formarea și mobilizarea publicului cu privire la oportunitățile și provocările sistemului de învățământ. În Republica Moldova, mai multe instituții media și jurnaliști au reușit să implementeze modele de bune practici prin intermediul reportajelor, interviurilor și campaniilor care aduc educația ca subiect principal pe agenda publică.

În contextul celor menționate, presa din Republica Moldova influențează opinia publică, inclusiv în domeniul educației și al oportunităților, chiar dacă nu o face constant sau nu-i dedică o categorie specială acestui domeniu. De exemplu, portalul de știri pentru tineri, diez.md, are două rubrici dedicate educației și oportunităților în care reflectă zilnic subiecte de interes despre sistemul educațional din Republica Moldo-

va, oferă informații despre cele mai actuale burse, stagii profesionale, schimburi de experiență pentru tinerii din Republica Moldova. Tot aici putem menționa interviurile lunare cu tineri olimpici, campioni, beneficiari ai burselor internaționale. Ei sunt cei care inspiră cititorii #diez și le oferă doza de cunoaștere, noutate și exclusivitate.

Portalul de știri pentru tineri, diez.md se distinge inclusiv printr-un proiect unic pe piața mediatică din Republica Moldova, prin intermediul căruia încearcă lunar să educe publicul prin prisma interviurilor despre experiențele tinerilor moldoveni care au beneficiat de o oportunitate fie acasă, fie în străinătate. Aceste interviuri sporesc imaginea tinerilor despre orizontul oportunităților care există pentru ei, determină implicarea civică, dezvoltarea personală, academică și, totodată, demonstrează că jurnalismul educativ și cel care valorifică oportunitățile este o formă care merită să fie explorată.

Principalul mesaj pe care îl transmit aceste materiale se concentrează pe ideea că oportunitățile și accesul la educație sunt disponibile tuturor tinerilor, indiferent de locul în care s-ar afla și că aceștia pot transforma radical perspectiva lor asupra educației, carierei și lumii. În primul rând, materialele subliniază importanța inițiativei personale. Protagoniștii interviurilor au căutat activ programe de burse, au depus eforturi și au învățat să profite de șansa obținută. În al doilea rând, interviurile evidențiază valoarea schimburilor interculturale. Fiecare experiență – de la viața într-un colegiu comunitar american până la explorarea tehnologiei japoneze sau a sistemului economic european – a extins orizonturile tinerilor, le-a dezvoltat flexibilitatea și le-a oferit rețele de networking. În al treilea rând, subiectele interviurilor servesc ca modele de inspirație. Ele arată că succesul nu este exclusiv pentru cei din marile orașe, ci poate fi atins prin perseverență și deschidere. Materialele nu doar informează despre burse, ci și încurajează o schimbare de mentalitate: să depășim barierele psihologice, să fim curioși și să credem în potențialul propriu. Aceste povestiri sunt, în esență, o invitație la acțiune pentru viitorii candidați.

Interviurile sunt destinate exclusiv tinerilor, cu precădere celor interesați de educația și dezvoltarea personală. Interviurile corespund publicului-țintă al portalului diez, fiindcă materialele jurnalistice ale acestei instituții se adresează în mare parte tinerilor din Republica Moldova. Articolele demonstrează în mod convingător că jurnalismul despre educație și oportunități poate contribui la formarea unei generații bazate pe valori sănătoase. Prin abordarea lor echilibrată – combinând informații practice cu povești de viață autentice – ele îndeplinesc mai multe funcții esențiale pentru dezvoltarea tinerilor. Ele evidențiază meritocrația, perseverența și deschiderea mentală – valori cheie pentru o societate sănătoasă. Materialele combat narativa „nu am șanse” prin dovezi concrete. Ele arată că barierele lingvistice/culturale pot fi depășite, iar oportunitățile sunt accesibile chiar și pentru cei din mediile mai puțin privilegiate. Jurnalismul de acest tip nu se limitează la a anunța burse – el antrenează gândirea strategică prin intermediul sfaturilor practice, care transformă cititorul dintr-un pasiv spectator, într-un candidat pregătit, care învață tinerii să vadă dificultățile ca pe niște etape, nu obstacole.

Jurnalismul despre educație rămâne a fi o nișă care încă necesită explorare și atenția mass-mediei. Prin prisma materialelor jurnalistice despre educație, vom reușit să construim o societate democratică, bazată pe gândire critică, dezvoltare și implicare. Deseori, presa națională este concentrată pe domeniul social sau politic, ceea ce a devenit o saturație, iar publicul este în căutare de materiale din care ar putea rămâne cu o judecată de valoare sau în urma căruia și-ar putea formula propriile concluzii.

Într-o societate în tranziție, precum cea a Republicii Moldova, presa are datoria nu doar să reflecte realitatea, ci și să contribuie activ la schimbarea ei prin educație, responsabilitate și inspirație. Considerăm că recuperarea dimensiunii educaționale pentru o societate integră ține inclusiv de responsabilitatea presei. Instituțiile media care își vor asuma această misiune vor câștiga nu doar încrederea publicului tânăr, ci și un rol esențial în dezvoltarea unei societăți democratice și reziliente.

Referințe:

• *Articole din reviste:*

1. O’BRIEN, R. 1980. Mass media, education and the transmission of values. În: *Revista Prospects: Quarterly Review of Education*. An. 1980, nr. 10. pp. 67.

• *Cărți și publicații monografice:*

2. STEPANOV, G. *Bazele jurnalismului*. Chișinău: CEP USM. 2018, 194 p.

Recomandat
***Mariana TACU**, dr., conf. univ.*